

فریده نعیمی نیا - دبیر معارف - ناحیه 2 اهواز

عصر غیبت

درس نهم

دوره امامت امام زمان (عج) با غیبت... شروع شد که..... سال به طول انجامید - پاسخ: غیبت صغری -69

غیبت صغری

مهم (دوره امامت امام زمان علیه السلام با غیبت کوتاهی شروع شد که ۶۹ سال به طول انجامید) پس از آن،

غیبت کبری غیبتی طولانی آغاز شد که تاکنون ادامه دارد.

در این درس می خواهیم بدانیم :

- ۱- علت غیبت امام زمان علیه السلام چیست؟
- ۲- ایشان چگونه در دوران غیبت، پیروان خود را هدایت و یابوری می کنند؟
- ۳- ما در دوران غیبت چه مسئولیت هایی داریم؟

چرا دوران غیبت کبری امام مهدی (ع) به این نام مشهور شد؟ به دلیل طولانی بودن این دوره

در دوره غیبت ارتباط حضرت مهدی (ع) با مردم، از طریق نواب اربعه خاص بود- پاسخ: صغری

پیامبر اکرم (ص) و..... را پدران امت معرفی کرده است پاسخ: خودش - حضرت علی (ع) را

دوران غیبت حضرت مهدی (ع) به چه دوره هایی تقسیم می شود؟ پاسخ _ دو دوره -1- غیبت صغری از سال 260 تا 329 ه. ق به مدت 69 سال -2- غیبت کبری از سال 329 ه. ق تاکنون ادامه دارد

وظایف امام حسن عسکری (ع) در مورد حضرت مهدی (عج) چه بود؟ 2

حضرت مهدی (عج) در چه تاریخی و در کجا به دنیا آمدند؟ 1

حضرت مهدی (عج) در چه تاریخی به امامت رسیدند؟ 3

امام مهدی (عج) از ابتدای امامت خود که تاکنون ادامه دارد داشته است. دو غیبت

امام مهدی (عج) در دوران غیبت صغری چگونه زندگی داشت؟ تا چه سالی طول کشید؟ توضیح دهید. 4

1 پاسخ حضرت مهدی علیه السلام دوازدهمین امام ما، در سپیده دم جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ هـ.ق، در «سامرا»

متولد شد و تا سال ۲۶۰ هـ.ق، در کنار پدر بزرگوارش زندگی می کرد. امام حسن عسکری علیه السلام در این مدت، ایشان را از گزند حاکمان عباسی که تصمیم بر قتل وی داشتند، حفظ نمود و با آنکه در محاصره

نیروها و جاسوسان حاکمان بود، ایشان را به بعضی از یاران نزدیک و مورد اعتماد خود نشان می داد و به عنوان امام بعد از خود معرفی می کرد. 2

3 پاسخ پس از شهادت امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۶۰ هـ.ق، امامت امام مهدی علیه السلام آغاز شد (آن حضرت از ابتدای امامت خود که تاکنون ادامه دارد، دو غیبت داشته است. اول، غیبتی که تا سال

۳۲۹ هـ.ق طول کشید و «غیبت صغری» نامیده می شود. امام در این دوره، با اینکه زندگی مخفی

داشت، اما از طریق چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می کرد. این چهار شخصیت بزرگوار به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروف اند. ۲

5 پاسخ شش روز مانده به درگذشت آخرین نایب، امام عصر علیه السلام برای ایشان نامه ای نوشت و فرمود به فرمان خداوند، پس از وی جانشینی نیست و مر حله دوم غیبت آغاز می شود. به دلیل طولانی بودن این دوره

از غیبت، آن را «غیبت کبری» می نامند. غیبت کبری چگونه آغاز شد؟ 5 نواب اربعه یا نواب خاص چه کسانی بودند؟ 4

خداوند نعمت هدایت را چگونه تمام و کامل گردانید ه چه راهی را هموار ساخته است؟ 6

پیامبر اکرم (ص) خود و امام علی (ع) چه معرفی کرده است؟ توضیح دهید؟ 7

غیبت امام مهدی علیه السلام

6 پاسخ خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان ها

هموار ساخته است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، خود و امام علی علیه السلام را پدران امت معرفی فرموده است و روشن

است که دلسوزی پدر برای فرزندان خود قابل توصیف نیست. اما فرزندان ناسپاس، قدر پدران مهربان خود

را نشناختند و چنان در مسیر گمراهی پیش رفتند که یازده تن از رهبران آسمانی خود را شهید کردند. 7

8 پاسخ درست است که حاکمان بنی امیه و بنی عباس، ظالمانه و غاصبانه حکومت را به دست گرفته بودند،

و عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان بودند. اما بیشتر مردم تسلیم این حاکمان شده بودند و با

آنان مبارزه نمی کردند و وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را انجام نمی دادند. اگر مردم آن دوره با

این حاکمان ظالم، مبارزه می کردند، خلافت در اختیار امامان قرار می گرفت و آن بزرگواران، بیش

از پیش مردم را به سوی توحید و عدل فرامی خواندند و جامعه بشری در مسیر صحیح کمال پیش

می رفت)

بیش مردم در مقابل حاکمان بنی امیه و بنی عباس چگونه بودند؟ 9

عاملان اصلی شهادت امامان چه کسانی بودند؟ 8

اگر مردم در دوره حاکمان بنی امیه و بنی عباس با آنها مبارزه می کردند چه نتیجه ای داشت؟ 10

مردم چگونه باعث به شهادت رسیدن امامان شدن توضیح دهید؟ 9-10

عاملان اصلی شهادت امامان چه کسانی بودند؟ پاسخ حاکمان بنی امیه و بنی عباس

چرا خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرده است؟ توضیح دهید 2

پاسخ 1

همان طور که در تاریخ نقل شده است، سخت گیری حاکمان بنی عباس نسبت به امام دهم و یازدهم تا حدی شدت یافته بود که آن بزرگواران را در محاصره کامل قرار داده بودند؛ زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره دوازده جانشین خود با مردم سخن گفته بود و امام مهدی علیه السلام را به عنوان آخرین امام و قیام کننده علیه ظلم و برپا کننده عدل در جهان معرفی کرده بود. امیرالمؤمنین علی علیه السلام و سایر امامان نیز از آن حضرت و ماموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند. به همین دلیل، حاکمان بنی عباس درصدد بودند مهدی موعود علیه السلام را به محض تولد به قتل برسانند.

پاسخ 2

(از این رو، خداوند آخرین ذخیره و حجت خود را از نظرها پنهان کرد تا امامت در شکلی جدید و از پس پرده غیبت ادامه یابد و تا فراهم آمدن شرایط برای تشکیل حکومت جهانی از نظرها پنهان باشد. این غیبت آن قدر ادامه می یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.)

غیبت امام زمان تا چه زمانی ادامه می آورد؟ 2

(امام علی علیه السلام می فرماید: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان ها و زیاده روی شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی بهره می سازد.»^۱)

امام علی (ع) علت بی بهره ساختن مردم از حجت (امام) توسط خدا را چه می دانست؟ 4

تدبر در قرآن

خداوند در قرآن کریم، علت از دست دادن نعمت ها را این گونه بیان کرده است :
ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُعَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ ۗ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ^۲
«خداوند نعمتی را که به قومی ارزانی کرده است، تغییر نمی دهد مگر آنکه آنها، خود وضع خود را تغییر دهند. همانا که خداوند شنوا و داناست.»
با تفکر در این آیه، عبارت های زیر را کامل کنید :

۱- اگر مردم نعمتی را که خدا به آنها داده است درست استفاده نکنند، خداوند آن نعمت را از آن ها می گیرد

۲- زمینه ساز هلاکت یا عزت و سربلندی یک جامعه : رفتار ، اعمال و کردار افراد همان جامعه هستند

۱- الغيبة، محمدبن ابراهیم نعمانی، مترجم فهري زنجاني، ص ۱۵۹.

۲- سورة انفال، آیه ۵۳.

امام عصر(ع) را از چه جهت "غایب" نامیده اند؟ 1

به چه دلیل امام مهدی (ع) خود را به خورشید پشت ابر توصیف کرده است؟ 3

در دوران غیبت چه کاری برای امام مهدی (ع) امکان ندارد؟ 4

بهرمندی از امام زمان منحصر به چیست؟ چرا؟ 5

ولایت معنوی حضرت مهدی(ع) چگونه است؟ 6

چگونگی امامت حضرت مهدی علیه السلام در عصر غیبت

پاسخ 1

برای درک درست رهبری امام در عصر غیبت، ابتدا باید توجه کنیم (که امام را از آن جهت «غایب» نامیده‌اند که ایشان از نظرها «غایب» است، نه اینکه در جامعه حضور ندارد. به عبارت دیگر، ما انسان‌ها هستیم که امام را نمی‌بینیم، نه اینکه ایشان در بین ما نیست و از وضع ما بی‌خبر است.)

پاسخ 3

امیرالمؤمنین علی (ع) در باره حضور حضرت مهدی(ع) در جامعه چه می‌فرماید؟ 2

(امیرالمؤمنین علی علیه السلام می‌فرماید : «حجت خداوند در میان مردم حضور دارد، از معابر و خیابان‌ها عبور می‌کند ... به نقاط مختلف می‌رود، سخن مردم را می‌شنود و بر جماعت مردم سلام می‌کند...؛ تا اینکه زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می‌رسد. هان! آن روز، روز شادی فرزندان علی و پیروان اوست.»)

پاسخ 4

(به دلیل غایب بودن حضرت مهدی علیه السلام، بهره‌مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می‌یابد. از این رو آن حضرت خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده‌اند) در این دوره، نه امکان حکومت و ولایت

پاسخ 5

ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان؛ (

پاسخ 6

برای همین، این بهره‌مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می‌شود که نیازمند به ظاهر بودن بین مردم نیست.) ایشان به اذن خداوند از احوال انسان‌ها آگاه است، افراد مستعد و به‌ویژه شیعیان و محبان

پاسخ 7

خوش را از کمک‌ها و امدادهای معنوی خویش برخوردار می‌سازد. امام عصر علیه السلام در نامه‌ای به شیخ مفید^۱، از علمای بزرگ اسلام، چه می‌فرماید؟

پاسخ 8

(«ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست.»)

نکته

(هم اکنون نیز امام عصر علیه السلام سرپرست، حافظ و یاور مسلمانان است) هدایت باطنی افراد، حل بعضی از مشکلات علمی علما، خبر دادن از پاره‌ای رویدادها، دستگیری از درماندگان و دعا برای مؤمنان، نمونه‌هایی از یاری‌رسانی‌های آن حضرت است. چه بسیاری از افرادی که از یاری آن امام برخوردار

پاسخ 8

نمونه‌هایی از یاری‌رسانی امام عصر(ع) را بنویسید؟ 8

۱- الغیبة، نعمانی، ص ۱۴۴.

۲- بحار الانوار، مجلسی، ج ۵۳، ص ۱۸۱.

۳- شیخ مفید در سال ۳۸۱ ق، به مرجعیت شیعیان رسید و تا سال ۴۱۳ ق، به مدت ۳۲ سال مرجعیت شیعیان را برعهده داشت. شیخ مفید بالغ بر ۲۰۰ عنوان کتاب و رساله تألیف کرد و شاگردان بزرگی چون سید مرتضی، سید رضی و شیخ طوسی را تربیت کرد و در تحکیم جایگاه تشیع در جهان اسلام بسیار مؤثر بود.

۴- الاحتجاج، طبرسی، ج ۲، ص ۵۹۶.

آیا دوره غیبت به معنای عدم امامت امام عصر(ع) است؟ توضیح دهید!

می‌شوند، بدون آنکه ایشان را بشناسند.

- پاسخ 1) بنابراین، دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر ¹ نیست، بلکه رهبری حقیقی مسلمانان هم اکنون ² نیز به عهده ایشان است؛ اما این رهبری را انسان‌های عادی حس نمی‌کنند؛ همان‌طور که برخی از انسان‌ها ³ فواید خورشید پشت ابر را در نمی‌یابند و مشاهده نمی‌کنند. اگر شب، عالم را فراگیرد و خورشید هیچ‌گاه ⁴ طلوع نکند، آن زمان است که نعمت وجود خورشید پشت ابر نیز بر همگان روشن خواهد شد.

فیلم (۱): طول عمر امام زمان (عج)

دانش تکمیلی

برای آشنایی با نمونه‌ای از هدایت معنوی و امداد امام زمان (عج) در عصر غیبت به سایت گروه قرآن و معارف بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

تدبیر در قرآن

قرآن کریم، در برخی از آیات درباره آینده زندگی انسان‌ها در زمین سخن گفته و وعده‌هایی داده است. ¹ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا... ⁴

خداوند به کسانی که شما که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند، وعده داده است که آنان را جانشین در زمین قرار دهد، همان‌طور که قبل از آنان کسانی را جانشین قرار داد، و دینشان را که برای آنان پسندیده مستقر سازد و بیم و ترسشان را به امنیت مبدل سازد. [به گونه‌ای که دیگر] مرا بپرستند و به من شرک نوزند. ⁴

² وَ تَرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ² ما می‌خواهیم بر مستضعفان زمین، منت نهمیم و آنان را پیشوایان [مردم] قرار دهیم و آنان را وارثان [زمین] قرار دهیم.

³ وَ لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ³ به راستی در زبور، پس از ذکر (تورات) نوشته‌ایم که زمین را بندگان شایسته من به ارث می‌برند.

۱- سوره نور، آیه ۵۵.

۲- سوره قصص، آیه ۵.

۳- سوره انبیاء، آیه ۱۰۵.

در این آیات ببینید و بگویید چه آینده‌ای برای هریک از موارد زیر بیان شده است؟

۱- مؤمنین صالح .. جانشین خداوند بر روی زمین خواهند بود

۲- مستضعفین . پیشوایان مردم و وارثان زمین خواهند بود

۳- بندگان شایسته ی من زمین را به ارث می برند

۴- دین حق در زمین مستقر می شود

پیامبر الهی، برای تحقق این وعده الهی (پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ) از چه طرحی سخن گفته اند؟¹

موعود و منجی در ادیان

۱ پاسخ) پیامبران الهی، برای تحقق این وعده الهی (پیروزی حق بر باطل در آینده تاریخ) از یک طرح الهی سخن گفته‌اند. آنان اعلام کرده‌اند که گرچه مستکبران نمی‌خواهند، اما روزی جامعه بشری آماده پذیرش حق خواهد شد و یک رهبر و ولی تعیین شده از جانب خداوند ظهور می‌کند و حکومتی عادلانه در جهان تشکیل می‌دهد.

تعلیمات پیامبران در باره چه چیزی دستخوش دگرگونی شد؟²

این طرح الهی عقیده اصلی همه پیامبران الهی است، اما تعلیمات هر پیامبری، جز پیامبر خاتم، دستخوش دگرگونی شد؛ یکی از این دگرگونی‌ها، مربوط به چگونگی ظهور و تشکیل حکومت جهانی بود. (با وجود این، همه

۲ پاسخ در اصل الهی بودن پایان تاریخ و ظهور ولی خدا برای برقراری حکومت جهانی اتفاق نظر دارند.)

۳ پاسخ

ادیان الهی در مورد تحقق وعده الهی پیروزی حق بر باطل و ظهور موعود در چه چیزی اتفاق نظر دارند؟³

بیشتر بدانیم

– یهودیان معتقدند که هنوز «مسیح» و منجی نیامده است، روزی مسیح خواهد آمد و دین حضرت موسی علیه السلام را در جهان گسترش خواهد داد و عدالت را برقرار خواهد کرد.

– مسیحیان بر این باورند که حضرت عیسی علیه السلام همان منجی و موعود آخرالزمان است. آنان معتقدند که حضرت عیسی علیه السلام در شبی که مأموران به مخفیگاهش حمله کردند، دستگیر شد؛ روز بعد او را به صلیب کشیدند و کشتند و سه روز پس از مرگ، از صلیب پایین آوردند و دفن کردند. اما ایشان زنده شد و از قبر به آسمان رفت. او دوباره ظهور می‌کند و انسان‌ها را نجات می‌دهد.¹

– در آیین زرتشتی، اعتقاد به سوشیانت که به معنای منجی و رهانده است، اعتقاد رایجی است و در متون زرتشتی به ظهور این موعود بشارت داده شده است.²

مسلمان درباره موعود و منجی چه عقیده ای دارند؟⁴

موعود در اسلام

۴ پاسخ) ما مسلمانان نیز مانند پیروان سایر ادیان الهی عقیده داریم که در آخرالزمان منجی انسان‌ها، ظهور خواهد کرد و جهان را به نهایت عدل خواهد رساند. این منجی، امام مهدی علیه السلام است که از نسل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌باشد.

۱- قرآن کریم، کشتن و به صلیب کشیده شدن حضرت عیسی علیه السلام را به صراحت رد می‌کند و می‌فرماید که «آنان در این مسئله دچار اشتباه شدند» (سوره نساء، آیه ۱۵۷).

۲- «سوشیانت» یا «سیر اندیشه ایرانیان درباره موعود آخرالزمان» از علی اصغر مصطفوی.

1 پاسخ) در کتاب های حدیثی اهل سنت تأکید شده که امام «مهدی» علیه السلام از نسل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و حضرت فاطمه علیها السلام است، البته آنان معتقدند که امام مهدی علیه السلام هنوز به دنیا نیامده است.

2 پاسخ) ما شیعیان، بنا بر سخنان صریح پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام، معتقدیم که موعود و منجی انسان ها، دوازدهمین امام و فرزند امام حسن عسکری علیه السلام است و با توجه خاص خداوند، به حیات خود ادامه می دهد تا اینکه به اذن خداوند ظهور می کند و حکومت جهانی اسلام را تشکیل می دهد.

3 پاسخ) مشخص بودن پدر و مادر امام زمان علیه السلام، این فایده را دارد که اگر ماجراجویان فریبکاری بخواهند خود را مهدی موعود معرفی کنند، به زودی شناخته می شوند و مردم هوشیار، فریب آنها را نمی خورند.

4 پاسخ) اعتقاد به زنده بودن آن حضرت و حضور ایشان در جامعه، دارای فواید زیر است:

1 اول اینکه، پیروان آن حضرت، از یک سو، امام خود را حاضر و ناظر بر خود می یابند و از سوی دیگر، آنان می توانند خواسته های خود را با امام خود همانند دوستی صمیمی در میان بگذارند و برای به دست آوردن رضایت ایشان، تلاش کنند.

3 دوم اینکه، جامعه به صورت های گوناگون از هدایت های امام و از ولایت معنوی ایشان برخوردار می گردد.

یکی از مسوولیت های منتظران "تقویت معرفت ومحبت به امام" را توضیح دهید؟ 5

مسئولیت های منتظر در عصر غیبت را نام ببرید؟ پاسخ: 1-2-3-4

اکنون بینیم ما دوستان و پیروان حضرت چه وظایفی در دوران غیبت بر عهده داریم:

1- تقویت معرفت و محبت به امام:

پیامبر و امام از پدر و مادر نیز برای مؤمنان مهربان ترند و آنان که چنین معرفتی را به دست آورده اند، محبت بیشتری به پیامبر و امام دارند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در سخنانی ضمن معرفی همه امامان،

درباره امام عصر علیه السلام می فرماید:

1 «هرکس که دوست دارد خدا را در حال ایمان کامل

2 و مسلمانی مورد رضایت او ملاقات کند، ولایت و محبت

امام عصر علیه السلام را بپذیرد» 2.

عوامل مؤثر در شناخت ومحبت به امام زمان (ع) واز بین بردن تردید ها کدامند؟ 6

1 شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه

2 حکومت داری ایشان به هنگام ظهور، آشنایی با ویژگی های ایشان در سخنان معصومین علیهم السلام از عوامل مؤثر در

3 شناخت و محبت به امام زمان علیه السلام و از بین رفتن تردیدهاست.

۱- تاریخ بخاری، ج ۳، ص ۳۴۳؛ المهدی، سیدصدرالدین صدر، ج ۴، ص ۱۰۷ و مستدرک، حاکم نیشابوری، ج ۴، ص ۵۵۷.

۲- بحار الانوار، مجلسی، ج ۳۶، ص ۲۹۶.

تفکر در حدیث

با توجه به توضیحات قبل، با تفکر در این حدیث بگوئید ما چگونه می توانیم امام زمان خویش را بشناسیم؟

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله؛

مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ هُرْ كَسٌ بِمِيرَدٍ وَ إِمَامَ زَمَانِ خُودِ رَا نَشْنَسِدُ،
مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً^۱ به مرگ جاهلی مرده است.

پاسخ: 1- شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی 2- آشنایی با ویژگی های ایشان در سخنان معصومین (ع) 3- آشنایی با شیوه حکومت داری ایشان به هنگام ظهور

از مسئولیت های منتظران " پیروی از فرمان های امام عصر(ع) " را توضیح دهید؟

پاسخ 1) ۲- پیروی از فرمان های امام عصر علیه السلام : منتظر حقیقی تلاش می کند که در عصر غیبت، پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند. رسول خدا صلی الله علیه و آله می فرماید:

«خوشا به حال کسی که به حضور قائم» برسد، در حالی که پیش از قیام او نیز پیرو او باشد»^۲.

مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورات امام زمان علیه السلام است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند. به عنوان نمونه، تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر یکی از علائم پیروی از امام عصر علیه السلام است

پاسخ 2) ۳- آماده کردن خود و جامعه برای ظهور: منتظر، عصر غیبت را عصر آماده باش برای یاری

امام می داند و خود را سربازی برای یاری آن حضرت به حساب می آورد. او هر لحظه منتظر است ندای امام علیه السلام در جهان طنین انداز شود و مردم را برای پیوستن به حق فراخواند.

(امام علی علیه السلام درباره کسانی که با امام زمان علیه السلام بیعت می کنند چه می فرماید؟ 3

پاسخ 3) «امام با این شرط با آنها بیعت می کند که در امانت خیانت نکنند، پاک دامن باشند، اهل دشنام و

کلمات زشت نباشند، به ظلم و ستم خون ریزی نکنند، به خانه ای هجوم نبرند، کسی را به ناحق آزار

ندهند، ساده زیست باشند و بر مرکب های گران قیمت سوار نشوند، لباس های فاخر نپوشند، به حقوق

مردم تجاوز نکنند، به یتیمان ستم نکنند، دنبال شهوت رانی نباشند، شراب ننوشند، به پیمان خود عمل

کنند، ثروت و مال را احتکار نکنند... و در راه خدا به شایستگی جهاد نمایند».

۱- القدیر، علامه امینی، ج ۱، ص ۳۵۹، به نقل از بزرگان اهل سنت مانند تفتازانی در کتاب شرح مقاصد، ج ۲، ص ۲۷۵.

۲- «قائم» یکی از لقب های امام زمان علیه السلام و به معنای قیام کننده است.

۳- بحار الانوار، مجلسی، ج ۵۲، ص ۱۳۰.

۴- الملاحم و الفتن، سید ابن طاووس، ص ۱۴۹.

کسانی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سرکنند در روز ظهور عملکردشان چگونه خواهد بود؟ 2

فیلم (۲): چگونه زمینه‌ساز ظهور شویم؟ چه کسانی در هنگام ظهور آمادگی ندارند؟ توضیح دهید 2

سوال 1 چه کسانی می‌توانند در هنگام ظهور این ویژگی‌ها بی که امام علی (ع) گفته اند را داشته باشند؟ 1

پاسخ 1 (کسانی که قبل از ظهور آن امام، در صحنه فعالیت‌های اجتماعی و نبرد دائمی حق و باطل، در جبهه حق حضوری فعال داشته باشند و با ایستادگی در مقابل شیاطین درون و برون، ویژگی‌هایی همچون شجاعت، عزت نفس و پاک‌دامنی را در خود پرورانده باشند.)

پاسخ 2 (کسانی که در عصر غیبت تنها با گریه و دعا سر کنند و در صحنه نبرد حق طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشند، در روز ظهور، به علت عدم آمادگی، مانند قوم موسی علیه السلام به امام مهدی علیه السلام خواهند گفت: «تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم.»)

سوال 3 برخی جامعه‌شناسان گفته‌اند، پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ، به چند عامل وابسته

بوده است: توضیح دهید؟ دو عامل - 1 گذشته سرخ - 2 آینده سبز

پاسخ 4 (۱- گذشته سرخ؛ یعنی اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار.)

۲- آینده سبز؛ یعنی انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر علیه السلام)

پاسخ 4 (یاران امام، پیشتانان تحول جهانی و سازندگان تمدن اسلامی‌اند. هسته مرکزی این یاران ۳۱۳ نفر، به تعداد یاران پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در جنگ بدر هستند که بنا به فرموده امام باقر علیه السلام تعدادی از آنان از زنان‌اند.) همچنین در احادیث آمده است که بیشتر یاران امام را جوانان تشکیل می‌دهند.)

یاران امام زمان (ع) چگونه هستند؟ و تعداد آنها چند نفر است؟ توضیح دهید 4

فیلم (۳): ویژگی یاران امام زمان علیه السلام

بیشتر بدانیم

رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره ویژگی‌های منتظران می‌فرماید:
انتظاری که از آن سخن گفته‌اند فقط نشستن و اشک ریختن نیست؛ انتظار به معنای این است که ما

۱- اشاره به آیه ۲۴ سوره مائده.

۲- بحار الانوار، مجلسی، ج ۵۳، ص ۲۲۳.

۳- الغیبة، نعمانی، ص ۱۰۷.

چرا در انتظار ظهور بودن، خود از برترین اعمال عصر غیبت است؟ پاسخ: زیرا فرج و گشایش واقعی برای دین داران با ظهور آن حضرت حاصل می شود

محبوب ترین کارها نزد خداوند چیست؟ انتظار فرج

در انتظار ظهور بودن چگونه است؟ خود از برترین اعمال عصر غیبت است

باید خود را برای سربازی امام زمان علیه السلام آماده کنیم. سربازی امام زمان کار آسانی نیست. سربازی منجی بزرگی که می خواهد با تمام مراکز قدرت و فساد بین المللی مبارزه کند، احتیاج به خودسازی، آگاهی و روشن بینی دارد. ما نباید فکر کنیم که چون امام زمان علیه السلام خواهد آمد و دنیا را پر از عدل و داد خواهد کرد، امروز وظیفه ای نداریم. نه، برعکس. ما امروز وظیفه داریم در آن جهت حرکت کنیم تا برای ظهور آن بزرگوار آماده شویم.

از مسئولیت های منتظران " دعا برای ظهور امام" را توضیح دهید؟ 1

پاسخ 1 (4- دعا برای ظهور امام : در انتظار ظهور بودن، خود از برترین اعمال عصر غیبت است؛ زیرا

فرج و گشایش واقعی برای دین داران با ظهور آن حضرت حاصل می شود. امیر مؤمنان علیه السلام می فرماید :

«منتظر فرج الهی باشید و از لطف الهی مأیوس نشوید و بدانید که محبوب ترین کارها نزد خداوند،

انتظار فرج است.»^۱

لازمه این انتظار، دعا برای ظهور امام عصر علیه السلام است.)

امام عصر (ع) در چه زمانی ظهور می کند؟ 2

بیشتر مردم همین که ندای امام و طرفداران ایشان را می شنوند، چه می کنند؟ 3

نگاهی به جامعه مهدوی

پاسخ 2 (امام عصر علیه السلام زمانی ظهور می کند که مردم جهان از همه مکتب های غیر الهی و مدعیان برقراری

عدالت در جهان ناامید شده اند و با تبلیغی که منتظران واقعی کرده اند، دل های مردم به سوی آن منجی

الهی جلب شده است.) بیشتر مردم همین که ندای امام و طرفداران ایشان را می شنوند، با شوق به سوی

آن حضرت می شتابند. اما مستکبران و ظالمان در مقابل امام می ایستند که در نهایت شکست می خورند

و حکومت جهانی امام تشکیل می شود. با تشکیل حکومت امام عصر علیه السلام همه اهداف انبیا تحقق

می یابد.) در میان این اهداف به چند مورد آن اشاره می کنیم:

پاسخ 4 (1- عدالت گستری : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود : « با ظهور امام عصر علیه السلام خداوند زمین را از قسط

و عدل پر خواهد کرد، بعد از اینکه از ظلم و جور پر شده باشد.»^۲

در جامعه مهدوی، قطب مرفه و قطب فقیر، طبقه مستکبر و طبقه مستضعف وجود ندارد. امام باقر علیه السلام

درباره وضعیت اقتصادی مردم پس از ظهور، می فرماید : «آن چنان میان مردم مساوات برقرار می کند که

نیازمندی پیدا نخواهد شد تا به او زکات داده شود.» (در جامعه مهدوی چه قطب و طبقه ای وجود ندارد؟ 5

پاسخ 6 (2- آبادانی : برکت و آبادانی همه سرزمین ها را فرا می گیرد. برای مثال، اگر کسی سرزمین های

بین عراق و شام را که بسیاری از قسمت های آن در حال حاضر کویری است، ببیناید، همه را سرسبز

و خرم خواهد دید.^۳)

ویژگی های جامعه مهدوی را نام ببرید؟ پاسخ 1-2-3-4-5

از ویژگی های جامعه مهدوی "عدالت گستری" را توضیح دهید

از ویژگی های جامعه مهدوی "آبادانی" را توضیح دهید 6

از ویژگی های جامعه مهدوی "امنیت کامل" را توضیح دهید 2

۳- شکوفایی عقل و علم: این دوران زمان کامل شدن عقل های آدمیان است و با لطف و توجه

پاسخ 1

ویژه ای که امام زمان علیه السلام به همه انسان ها می کند عقل آنان کامل می شود. ۱

۴- امنیت کامل: در آن دوران، اگر کسی از شرق یا غرب عالم، شب یا روز، زن یا مرد و به تنهایی به

پاسخ 2

سمت دیگر حرکت کند، احساس ناامنی و ترس نمی کند، از دزدی اموال و ثروت دیگران خبری نیست.

۵- فراهم شدن زمینه رشد و کمال: از همه موارد فوق مهم تر اینکه، در جامعه مهدوی زمینه های

پاسخ 3

رشد و تکامل همه افراد فراهم است. انسان ها بهتر می توانند خدا را بندگی کنند، فرزندان صالح به جامعه

مهم تر

تقدیم نمایند و خیرخواه دیگران باشند. بدین ترتیب، انسان ها به هدفی که خدا در خلقت برای آنها تعیین

کرده، بهتر و آسان تر می رسند.

از ویژگی های جامعه مهدوی "فراهم شدن زمینه رشد و کمال" را توضیح دهید 3

اندیشه و تحقیق

۱- از دیدگاه قرآن کریم، آینده تاریخ از آن چه کسانی است؟

۲- معتقد بودن به انتظار، چه تأثیرهایی بر شخصیت فرد منتظر دارد؟

۳- این جمله را تحلیل کنید: «منتظران مصلح، خود باید صالح باشند».

پاسخ 1- آینده ی تاریخ از آن بندگان صالح و حاکمیت مستضعفان همراه با پیروزی جبهه ی حق بر باطل می باشد

پاسخ 2 - الف) انسان منتظر هدف و آرمان خود را می شناسد و یقین دارد که روزی این هدف در جهان تحقق می یابد از این رو همواره برای رسیدن جامعه به چنین هدفی تلاش می کند تا جامعه هر چند یک قدم به آن هدف نزدیک تر شود از این رو انسان منتظر فردی فعال و با نشاط است که امید به آینده ای زیبا دارد
ب) از آنجایی که انتظار امام زمان از روی مهر و محبت به ایشان است پس فرد منتظر برای جلب رضایت ایشان تلاش می کند و سعی می کند صفات و ویژگی هایی پیدا کند که در زمره یاران حضرت قرار گیرد

پاسخ 3- یعنی شخصی که منتظر موعود و مصلح جهانی است ابتدا باید از خود شروع کند و با انجام اعمال صالح خود و دیگران را برای آمدن موعود و اصلاح جامعه جهانی آماده نماید تا زمینه ظهور فراهم شود

مشتاق و منتظر امام زمان علیه السلام این گونه با خود نجوا می کند:

عمری است که از حضور او جا ماندیم
او منتظر است تا که ما برگردیم
در غربت سرد خویش تنها ماندیم
مایم که در نصیبت کبری ماندیم
و از عدم آمادگی خود و جامعه سخن می گوید که:

قطعه گشده ای از پر پرواز کم است
این همه آب که جاری است ز اقیانوس است
یازده بار شمردیم و یکی باز کم است
عرق شرم زمین است که سر باز کم است